

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5207/2018
11.07.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Звездане Лутовац и Јелене Боровац чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Љубомир Шапоњић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Драгиша Д. Вуковић, адвокат из ..., ради исплате накнаде за техничко унапређење, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4-2/18 од 13.08.2018. године, у седници већа одржаној 11.07.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4-2/18 од 13.08.2018. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу П4 бр. 1/17 од 04.06.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде за техничко унапређење исплати износ од 13.492.118,79 динара, са припадајућом законском затезном каматом на износе и по датумима доспећа ближе наведеним у изреци. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.029.917,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4-2/18 од 13.08.2018. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Ужицу П4 бр. 1/17 од 04.06.2018. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију. Ревизију је изјавио због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је запослен код туженог на пословима организовања и контроле процеса производње зрна. Самоиницијативно се ангажовао на решавању проблема везаног за процес производње и квалитет производа туженог (иако у опису радног места и задатака тужиоца нису прдвиђени ови послови), што је у складу са Правилником о иновацијама туженог. У процесу производње се појавио проблем прецизности зрна, због чега је тужилац предложио да се у производњи зрна избаци операција одгрева чанчета кошуљице зрна и да се изврши проба од чанчића који се не одгревају. Одређена количина муниције је произведена на овај начин и извршено тестирање квалитета произведеног зрна. Тужилац је поднео пријаву иновације (техничког унапређења побољшања прецизности зрна) 27.10.2011. године, заведена под бројем ..., надлежној Комисији туженог, на основу које је директор туженог од 12.11.2013. године, одобрио проналазак тужиоца као техничку иновацију, али није одлучено о накнади. Стручном тиму туженог је наложено да сачини обрачун накнаде за наведено техничко унапређење у року од 10 дана од дана доношења одлуке. Како одлука није донета, тужилац је покренуо овај поступак, а тужени је одлуком директора 16.06.2014. године ставио ван снаге одлуку од 12.11.2013. године јер се вештак Владимир Мисаиловић, дипл.инжењер изјаснио да је изостављање технолошке операција одгревања чанчета зрна рутинска промена техничких процеса који су познати предузећу. Вештачењем од стране Иновационог центра Машинског факултета у Београду утврђено је да пријава иновације тужиоца у организационим целинама производња муниције јесте техничко унапређење сагласно Правилнику о иновацијама туженог, донетом 06.03.2007. године, који се примењивао и у време настанка спорног односа јер је изостављањем одгрева чанчета кошуљице зрна метка остварена уштеда у туженом предузећу. Суштина измена је у изостављању једне операције што је за последицу имало измену техничке документације према којој треба да се одвија производња зрна. У овом случају је постигнута већа прецизност метка како је захтевао купац, што према члану 13. Правилника представља иновацију јер свака промена која доноси жељено унапређење производа и процеса рада представља иновацију. Преношење технолошке операције са једног производа на други према мишљењу вештака није рутина због тога што сваки производ има неко своје стање до ког је урађен па када се нешто избацује или убацује у процес производње те радње нису рутина. Вештачењем од стране вештака финансијске струке утврђено је да је тужилац допринео повећању добити туженог као привредног друштва у коме је запослен јер је његово техничко решење умањило трошкове и повећало производни капацитет DWM пећи у 2012. и 2013. години за 45.416.124,00 комада метка, повећало прецизност муниције до нивоа који је захтевао купац тако што је обликовано ново зрно без одгревања чанчета кошуљице зрна, како је предложио тужилац, што је на капацитету наведене пећи повећало капацитет одгрева чауре који је искоришћен за већу производњу метака за обе године за 38.440.446 комада чиме је повећана производња, продаја и добит туженог. Добит туженог од уштеде у смањењу утрошка сировине, енергије и радне снаге износи 758.187,92 динара а добит од увећане производње и продаје 134.136.000,00 динара, односно укупно 134.921.187,92 динара.

На основу Правилника о иновацијама туженог, тужиоцу припада накнада за техничко унапређење у износу од 10% од укупне добити од уштеде и нове привредне користи, што изражено у новцу износи 13.492.118,79 динара.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужилац има право на накнаду за техничко унапређење у досуђеном износу.

Становиште нижестепених судова је правилно.

Према члану 13. Правилника о иновацијама туженог, техничким унапређењем се сматра свака рационализација рада која настаје применом познатих техничких средстава и технолошких поступака у свим фазама процеса рада којим се постиже повећање добити, повећање производности рада, побољшање квалитета производа, уштеда материјала, енергије, боље искоришћавање машина или инсталација, побољшање техничке контроле производа, побољшање заштите на раду, или побољшање унапређења човекове средине и хуманизације рада. Техничким унапређењем сматра се и решење техничког проблема коме није призната заштита патентом ако испуњава услове из става 1. овог члана. Не сматрају се техничким унапређењем, предлози за унапређење процеса рада који представљају рутинско преношење познатих техничких средстава и техничких поступака процеса рада или решење на бази сазнања стечених на семинарима или стручним усавршавањима у земљи или иностранству, на које је радник упућен у циљу разрешења дотичног проблема (члан 14.).

Иновације тужиоца у организационим целинама производње муниције представљају техничко унапређење, (сагласно Правилнику о иновацијама туженог од 06.03.2007. године), јер је изостављањем одгревања чанчета кошуљице зрна остварена уштеда у туженом предузећу. Суштина измене је у изостављању једне операције што је за последицу имало измену техничке документације по којој је требало да се одвија производња и које промене су извршене. У том случају је постигнута већа прецизност метка, како је и захтевао купац, што по Правилнику представља иновацију, јер свака промена која доноси жељено унапређење производа и процеса рада представља иновацију. Преношење технолошке операције са једног производа на други према мишљењу вештака иновационог центра није рутина, због тога што сваки производ има своје стање до ког је урађен, самим тим, убацивање, односно избацивање радњи у процесу производње не представљају рутину. Висина накнаде, начин и време плаћање накнаде одређена је чланом 43. Правилника о иновацијама туженог, који прописује да тужиоцу припада накнада за техничко унапређење у износу од 10% од укупне добити од уштеде и нове привредне користи, што је у складу са чланом 111. Закона о патентима („Службени гласник РС“ 115/06, 99/11) који се примењивао у време настанка спорног односа, које одредбе закона и подзаконског акта су судови применили приликом одлучивања о тужбеном захтеву.

Разлозима ревизије указује се на погрешну примену материјалног права зато што судови свој правни закључак да је у питању техничко унапређење

заснивају на налазу и мишљењу Иновационог центра Машинског факултета, како техничко решење тужиоца није техничко унапређење по мишљењу вештака Владимира Мисаиловића, јер је реч о поступку који је познат туженом.

Овим ревизијским наводима се усвари напада чињенично стање као погрешно и непотпуно утврђено из ког разлога се ревизија не може изјавити у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Поред тога, ови наводи туженог нису основани, из разлога што поступак не мора бити нов да би био иновација и техничко унапређење. Овај поступак у конкретном случају представља техничко унапређење због тога што је постигнута већа прецизност метка коју је тражио купац и који је био задовољан тиме. Изостајање ове операције урађено је из разлога постизања веће прецизности зрна која раније није била примењена приликом производње зрна, што је за последицу имало његову непрецизност. Свака промена која доноси жељено унапређење производа и процеса рада је иновација. Применом овог поступка у производњи пушчаног зрна, остварени су позитивни ефекти који се огледају у повећаној производњи артикала као и осталих артикала због добијања на времену које је било потребно за одгревање чанчета, у уштеди струје, радној снази, помоћним материјалима потребним за одгревање. Из изјашњења комисије вештака, произилази да се не ради о рутинском поступку, у смислу члана 14 Правилника.

Уколико би се радило о новом производу, који има инвентивни ниво, који је индустријски примењив, онда би то био патент, а не техничко унапређење, за које не мора бити нов поступак, већ је довољно да се ради о свакој рационализацији рада која настаје применом познатих техничких средстава и технолошких поступака које доноси жељено унапређење у производњи и процесу рада код туженог.

У погледу ревизијских навода да нижестепени судови нису применили одговарајуће одредбе Закона о патентима („Службени лист СЦГ“ 32/04, 35/04, „Службени гласник РС“ 115/06, 99/11), исти се не могу прихватити као основани из разлога што наведени Закон о патентима дефинише шта се сматра великим и малим патентом, док правилник туженог дефинише шта се сматра техничким унапређењем (члан 13) а шта не спада у техничко унапређење (члан 14).

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, Врховни касациони суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Предраг Трифуновић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**